

METODIČKE SUGESTIJE ZA OBRADU TELEVIZIJSKE EMISIJE FRANCUSKOG JEZIKA

Obrazovni program Radio-televizije Zagreb prikazivat će u školskoj godini 1982/83. ciklus od osam emisija francuskog jezika pod nazivom *Visages de la France*. Prema temama koje obrađuju, emisije su svrstane u tri skupine:

- a) gradovi i pokrajine,
- b) poznate ličnosti,
- c) sport, mladi, suvremeni život.

U nekim emisijama bit će prikazani i kratki crtani filmovi rađeni prema La Fontaineovim basnama, koji će sigurno biti zanimljivi i poticajni za sve uzraste.

Ovaj ciklus emisija namijenjen je ponajprije učenicima prvog i drugog razreda pripremnog stupnja i onima u usmjerenjima, ali će se pojedine emisije moći obraditi i u višim razredima osnovnog obrazovanja.

Ciljevi ovih emisija jesu poticanje interesa za učenje francuskog jezika, pa prema tome i komunikacije na tom jeziku te upoznavanje Francuske i njezine kulture.

Emisije se sastoje od dokumentarnog filma te komentara kojim se uvodi osnovna tema i jezični problemi, a ponekad, kao što smo već i napomenuli, i od crtanog filma. Budući da su emisije rađene na osnovi izvoda iz dokumentarnih filmova, u njima nema posebnih komunikacijskih obrazaca svakodnevnog govornog jezika i jezika u direktnoj interakciji, već više informiranja, izlaganja, razgovora, čitanja komentara na standardnom francuskom jeziku, što su sve isto tako razni oblici komunikacije. Jezik je bogat, nije reduciran, i bilo bi pogrešno tražiti od učenika da razumije i nauči svaku riječ. Potrebno je da učenik pojmovno shvati informaciju u cjelini, koju djelomično objašnjava i slika na ekranu.

Kao što smo već rekli, svaka emisija iz ovog ciklusa može se obraditi na više razina, tj. u početnim kao i završnim razredima učenja jezika. Prema razini, sastavu razreda, usmjerenju, interesu, potrebama itd. emisije se mogu iskoristiti na različite načine. Ovdje ćemo dati samo neke sugestije, ali se pristup i obrada mogu prilagoditi razredu, a o nastavniku ovisi koji će oblik rada primijeniti. Pri tome nastavnik mora imati na umu da je element-film kao dodatni oblik rada poseban emotivni doživljaj koji unosi osvježenje, povećava zanimanje za strani jezik i zemlju u kojoj se govori tim jezikom, utječe stimulativno, izaziva želju za govorom i komentiranjem, potiče na suradnju, inventivnost, duhovitost te razvija maštu i kreativnost. Prema tome, nastavnik u svom radu mora primijeniti razne methodske postupke, imati na umu interdisciplinarni pristupa i kao prvo iskoristiti emotivnu motiviranost učenika kako bi ih što više angažirao te maksimalno ostvario osnovne ciljeve u učenju jezika: razumijevanje te stjecanje govorne i pismene vještine.

Na primjeru televizijske emisije predložit ćemo neke metodičke upute. To je emisija »La France du Nord« u kojoj ćemo najprije vidjeti crtani film »Le Renard et la Cigogne«, rađen prema istoimenoj La Fontaineovoj basni, a zatim komentar i dokumentarni film o sjevernim pokrajinama Francuske.

Obrada emisije*

Crtani film »Le Renard et la Cigogne«

Znademo iz iskustva da crtani film izaziva opuštanje učenika i uklanja osjećaj prisilnog učenja. Sadržaj, boje, duhovite scene, potpuno ih zaokupljaju, djeluju na njihovu emotivnost i maštu, pa se oni vrlo često identificiraju s glavnim junacima. Tu psihološku podlogu i doživljajnu sferu učenika potrebno je maksimalno iskoristiti jer pružaju mogućnosti za mnogostruku eksploataciju i kreativnost.

Obrada filma u nižim razredima

- Dozvoliti učenicima da spontano iznesu svoje dojmove na materinskom jeziku.
- Provjeriti globalno razumijevanje pomoću nekoliko pitanja.
- Rekonstruirati sadržaj: razvrstati učenike u manje skupine i tražiti da najjednostavnijim rječnikom i rečeničnim strukturama rekonstruiraju basnu. Svaka će skupina dati svoj sadržaj, a zatim će cijeli razred zajednički redigirati priču. Nastavnik će dati one ključne riječi koje učenici možda još ne poznaju. Sadržaj se može rekonstruirati i prema pitanjima koja će postaviti nastavnik, na primjer:
 - Où le Renard et la Cigogne se rencontrent-ils?
 - Qui a de la chance à la pêche?
 - Que fait le Renard alors?
 - Est-ce que la Cigogne est contente de cette invitation?
 - Quel dîner le Renard prépare-t-il?
 - Dans quoi le sert-il? etc.
- Tražiti od učenika da opišu:
 - a) likove i njihove osnovne karakteristike onoliko koliko znaju, na primjer:
 - La Cigogne est grande.
 - Elle a de longues jambes.
 - Elle a un long bec.
 - Elle est naïve.
 - Le Renard est rusé.
 - Il a l'air très gentil.
 - Il a une longue queue. etc.
 - b) kuću lisice i rode (s uvježbavanjem strukture »il y a«), na primjer:
 - Dans la maison de la Cigogne il y a un ascenseur.
 - Dans la cuisine il y a un réfrigérateur. etc.
- Na taj način se najprije radi s manjim skupinama, a zatim se sa cijelim razredom mogu komparirati opisi i dati konačan, najbolji opis.
- Iznijeti nekoliko konstatacija na koje učenici odgovaraju sa *Vrai* ili *Faux*, na primjer:

* Datumi emitiranja emisija francuskog jezika:

I polugodište

- 1. X Paris
- 29. X La Hèvre et la tortue
- A bicyclette
- 26. XI La Normandie

II polugodište

- 11. II Le Renard et la Cigogne
- La France du Nord
- 11. III Un gamin de Paris
- 8. IV La Cigale et la fourmi
- Marc Chagall
- 6. V Jacques Prévert

La Cigogne et le Renard pêchent au bord de la mer.
 La Cigogne porte un chapeau.
 Le Renard a pris trois poissons.
 Il porte le poisson dans un panier.
 Il habite dans un arbre.
 Il sert la soupe dans une assiette plate.
 Il a un poste de télévision.
 La Cigogne regarde la télé chez le Renard.
 Elle monte dans sa cuisine en ascenseur.
 Elle met des fleurs sur la table.
 Dans la cuisine de la Cigogne il y a un réfrigérateur.
 Le Renard part furieux de chez la Cigogne.

- Basna se može dramtizirati tako da po dvoje učenika odigra basnu, kreirajući tako vrlo jednostavne dijaloge, a zatim cijeli razred izradi zajednički dijalog.

Obrada basne u višim razredima

- Tražiti od učenika da spontano iznesu svoje dojmove i zapažanja.
 — Rekonstruirati sadržaj najprije u skupinama, a zatim zajednički.
 — Dati učenicima predloženu šapirografiranu tabelu u koju će učenici zapisivati vlastita zapažanja u toku gledanja emisije, ili neposredno nakon gledanja. Zatim će se zajednički komparirati zapažanja i dati potpuni opis likova, njihovih radnji itd.

Personnages	Les caractéristiques physiques	Le caractère	La maison	Les activités
Le Renard				
La Cigogne				

- Tražiti od učenika opis pojedinih situacija iz filma, npr.:
- a) décrire le retour de la pêche
 - b) raconter ce que fait le Renard en attendant le dîner. etc.
- Elaborirati dijaloge po skupinama, polazeći od »actes de parole«.
- Na osnovi fabule filma možemo naučiti učenike kako će uputiti nekome poziv, kako će taj poziv prihvatiti ili odbiti, kako izraziti negodovanje, prijetnju itd. Evo nekoliko primjera:

a) Pozvati nekoga:

1. Viens/venez donc dîner chez moi!
2. Tu veux/peux venir dîner chez moi?
3. Tu viens manger un morceau chez moi?
4. Tu es libre ce soir?
5. Si tu es libre, je t'invite à dîner!
6. Si tu n'as rien à faire, viens dîner chez moi!

7. Et si on allait bouffer (fam.) chez moi?
8. Je vous invite à dîner.
9. Vous êtes mon invité ce soir.
10. J'aimerais bien que vous veniez dîner chez moi.
11. Ça vous dirait quelque chose de venir dîner chez moi? etc.

b) Prihvatiti poziv:

1. Volontiers!
2. Chic! C'est une bonne idée.
3. Je veux bien.
4. Chouette! (fam.)
5. C'est sympa! (fam.)
6. D'accord!
7. Entendu, merci!
8. Ah, ça me dit quelque chose!
9. Ah, ça tombe bien, je n'ai rien à manger chez moi.
10. Avec plaisir! Merci.
11. Si tu veux. etc.

c) Odbiti poziv:

(Može se pretpostaviti da lisica odbije poziv sluteci osvetu rode.)

1. Non merci, je ne peux pas.
2. Dommage, mais je ne peux pas.
3. Je suis pris, je ne peux pas venir.
4. Ce n'est pas possible, malheureusement.
5. Merci, je viendrais volontiers mais j'ai mal aux dents.
6. Ah, si je n'avais pas un travail important à terminer, je viendrais volontiers.
7. Je regrette mais je...
8. Désolé, mais... etc.

d) Dati sud, ocjenu o nečemu:

(Lisica, npr., hvale jelo koje je napravila da bi još više napakostila rodi.)

1. Hm, que c'est bon!
2. C'est délicieux.
3. Quel goût!
4. C'est exquis.
5. Ça met l'eau à la bouche.
6. Je n'ai jamais mangé d'aussi bonne soupe!

e) Izraziti prijetnju:

(Roda sprema osvetu i u sebi prijeti lisici.)

1. Ah, je ne suis pas près de l'oublier!
2. Ah, quel salaud! Je t'aurai!
3. Ah, je m'en souviendrai!
4. Attends un peu, tu verras!
5. Je me vengerai un jour!
6. La vengeance sera douce! etc.

— U završnim razredima, u kojima je francuski jezik prvi jezik, može se na osnovi originalnog teksta La Fontainove basne proučiti određeni vokabular, određene strukture, upotreba vremena itd.

— Analizirati pouku basne:

Trompeurs, c'est pour vous que j'écris,
Attendez-vous à la pareille!

Ciljevi ovog dijela emisije jesu:

- a) kulturalološki — upoznavanje učenika s vrlo razvijenim industrijskim i poljoprivrednim pokrajinama sjeverne Francuske, Flandrijom i Pikardijom, koje su imale vrlo burnu historijsku prošlost;
- b) lingvistički — upoznavanje određenoga specifičnog leksika i izraza vezanih za ovaj kraj, npr.: le grain de Picardie, le drap de Flandre, les tapisseries d'Arras, le »pays noir«, le plat pays, le beffroi, cultures fourragères, les hortillonages, les crassiers, les terrils, le bassin houiller, le four à coke, l'implantation d'industrie, les voies navigables, la construction navale, le réseau ferré, les combats meurtriers, les ravages de la guerre, itd.

— usvajanje ili ponavljanje pasivnih struktura kojima obiluje tekst filma, npr.: la ville a été détruite en 1940, les monuments sont édifiés à la gloire des victimes de la guerre, Boulogne est relié à L'Angleterre par hover-craft, itd.

U uvodnom komentaru dvoje sugovornika (Francuz i Jugoslavenka, nastavnik francuskog jezika) govore o glavnim značajkama tih pokrajina, kao i o karakteristikama stanovnika. U dokumentarnom filmu, snimljenom iz zraka, vide se tipični pejzaži ovih regija (industrijski i rudarski s humcima drozge zbog kojih se često ove regije zovu »pays noir« te ravnice sa žitnim poljima), zatim glavni gradovi i industrijska središta s poznatim spomenicima i konačno more i obala, također važni elementi života.

Emisija je namijenjena višim razredima, a zbog sličnosti tematike i vokabulara može se najbolje obraditi uz jedinicu o Belgiji iz udžbenika Ivane Batušić *Nous parlons comme vous 1*.

Kad je riječ o pristupu i obradi ovog dijela emisije, nastavniku se pružaju mnoge mogućnosti. Evo nekoliko sugestija za rad.

Prije emisije

- Primijeniti interdisciplinarni pristup i u pripremnoj fazi iskoristiti sve ono što su učenici mogli već naučiti o tim krajevima iz drugih nastavnih predmeta (povijesti, zemljopisa, književnosti, likovnog odgoja itd.). Podsjetimo se samo, npr., da je Zola smjestio radnju romana »Germinal« u rudarski kraj Flandrije, da Victor Hugo o tim krajevima piše u zapisima s putovanja, da je Rodin svojom znamenitom skulpturom »Les Bourgeois de Calais« ovjekovječio epizodu iz povijesti te regije itd.
- Da bi olakšao globalno razumijevanje teksta filma, nastavnik može dati učenicima određeni specifični leksik vezan za ovaj kraj (les terrils, les crassiers, se bassin houiller, itd.), a može im postaviti i nekoliko poticajnih pitanja, npr.:
 - Qu'est-ce que les »pays du Nord« représentent pour beaucoup de gens?
 - Quelle a été l'histoire de ces régions?
 - Qu'est ce qu'on y produisait dans le passé?
 - Quelles sont les industries les plus développées aujourd'hui?
 - Qu'est-ce qui caractérise les paysages de ces régions?
 - Que pouvez-vous dire des voies de communication? etc.

- Uvod u emisiju može biti i poznata pjesma Jacquesa Brela »Le plat pays«, u kojoj je dana izvanredna slika pejzaža tih krajeva:

Avec la mer du Nord pour dernier terrain vague
Et des vagues de dunes pour arrêter les vagues
Et de vagues rochers que les marées dépassent
Et qui ont à jamais le coeur à marée basse
Avec infiniment de brumes à venir
Avec le vent d'Est écoutez-le tenir
Le plat pays qui est le mien.

Avec des cathédrales pour uniques montagnes
Et de noirs clochers comme mâts de cognac
Où des diables en pierre décrochent les nuages
Avec le fil des jours pour unique voyage
Et des chemins de pluie pour unique bonsoir
Avec le vent de l'Est écoutez-le vouloir
Le plat pays qui est le mien.

Avec un ciel si bas qu'un canal s'est perdu
Avec un ciel si bas qu'il fait l'humilité
Avec un ciel si gris qu'un canal s'est tendu
Avec un ciel si gris qu'il faut lui pardonner
Avec le vent du Nord qui vient s'écarteler
Avec le vent du Nord, écoutez-le craquer
Le plat pays qui est le mien.

- Može se sugerirati učenicima da bilježe riječi, strukture, pojmove, dojmove koji im se čine bitni i koji će im kasnije olakšati rad;
- Tražiti od učenika da pripreme tekstove (može i na hrvatskom ili srpskom jeziku) i ilustrativni materijal o tim pokrajinama koji kasnije može poslužiti za rad u skupinama, za diskusiju itd.

Poslije emisije

- Potaknuti učenike da govore o svojim zapažanjima i dojmovima.
- Provjeriti pitanjima globalno razumijevanje.
- Tražiti od učenika da iznesu bitne karakteristike tih pokrajina.
- Usporediti ove pokrajine s Normandijom koju su već upoznali te s onim našim pokrajinama koje ih najviše podsjećaju na Flandriju i Pikardiju.
- Razviti diskusiju o životu u tim pokrajinama.
- I u komentaru i u filmu javljaju se često impersonalne i pasivne strukture, pa se može tražiti od učenika da istim jezičnim elementima opišu neku ili neke od naših pokrajina ili gradova.
- Pitati učenike ima li po njihovom mišljenju propusta u filmu, ima li nešto bitno što nisu vidjeli itd.
- Predložiti učenicima da zamisle
- a) razgovor s jednim od svojih vršnjaka iz tih krajeva;
 - b) intervju s gradonačelnikom grada Lillea, jakog industrijskog, administrativnog i sveučilišnog centra.
- Organizirati rad u skupinama; svaka će skupina obraditi jednu temu i zatim referirati cijelom razredu. Predložemo teme:

- Groupe A: aspect industriel
complexe industriel Lille-Roubaix-Tourcoing
paysage typique du bassin houiller
- Groupe B: aspect agricole
cultures principales
paysage typique
- Groupe C: architecture du Nord
gothique flamand
cathédrales, beffrois
- Groupe D: histoire
épisode »Bourgeois de Calais«
- Groupe E: langue (patois)
littérature
- Groupe F: peinture flamande
Brueghel, van Dyck, van der Goes, etc.

— Može se obraditi i popularna pjesma »Mon p'tit quinquin« (Mon petit chien-chien) koja je u originalu napisana na pikardijskom dijalektu i čiji se pjevani početak čuje u emisiji. To je uspavanka koju radnica pjeva svome sinčiću. Evo pjesme na standardnom francuskom jeziku:

Dors mon petit chien-chien, mon petit, mon gros raisin!
 Tu me feras du chagrin si tu ne dors pas jusqu'à demain.
 Ainsi, l'autre jour une pauvre dentellière
 En dorlotant son petit garçon,
 Qui, depuis trois quarts d'heure ne faisait que braire,
 Tâchait de l'endormir par une chanson.
 Elle lui disait: »Mon Narcisse«,
 Demain tu auras du pain d'épice, du sucre à gogo
 Si tu es sage et que tu fais dodo
 Et si te me laisses faire une bonne semaine
 J'irai dégager ton beau sarrau
 Ton pantalon de drap, ton gilet de laine
 Comme un petit milord tu seras faraud¹
 Je t'achèterai le jour de ducasse²
 Un polichinelle cocasse
 Un turlututu³ pour jouer l'air du chapeau-pointu⁴.

— Pošto će dobro proučiti ove pokrajine, neka učenici zamisle da su putovali tim krajevima i neka o svojim impresijama napišu pismo roditeljima, prijateljima itd.

Ovo su samo neke mogućnosti obrade emisije. Vjerujemo da će nastavnici, s obzirom na interes i razinu znanja svojih učenika, pronaći niz drugih mogućnosti kako bi postigli što bolje rezultate pri realizaciji postavljenih ciljeva.

¹ fier

² fête du village dans le Nord

³ mirliton, instrument de musique pour enfants

⁴ air célèbre dans le Nord